

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

БРОЈ 41.

НА ЦЕТИЊУ, У ЧЕТВРТАК, 18. СЕПТЕМБРА (30. РУЈНА) 1875.

ГОДИНА III. (V.)

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“ излази један пут недељом. Старе: за ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ год. н. 8; по год. 3; четврт год. н. 1. 50. н. За СРБИЈУ год. н. 7; по г. н. 3. 50.; четврт н. 1. 75. н. За све друге земље год. н. 8. по год. н. 4; четврт год. н. 2. За остале земље се за ред 5 новчана. Предлата и све наруџбе шаљу се администрацији, а дописи уреднику на Цетиње.

Телеграми „Гл. Црногорца“.

ОСТРОГ, 15. о. н. — У суботу био близу Никшића сукоб усташа са Турцима, који су ухвати у град. Турака је пало свега 15. Усташа су заваљали једно оближње село турски.

ДАНИЛОВГРАД, 15. о. н. — Прекојуче крену Турци плаваки и гусињски да помогну куле у Полиње и на Превљу, које су биле затворене. Луко Гокубов и Саво Перов су двије стотине друга дочекали их и јуначки се побрине на Превљу. Турака је пало 37 жртвих, много више рањених. Међу њима два најбоља турска јунака Сул Пира и Мејалић. Од усташа ранише се 3.

ГРАХОВО, 16. о. н. — Јован Цибета с мило друштво ударио на цеду код Стоца на тајни турски и узму 50 кома тајина. Турака погинуло 60. У толико удари на ове усташе друга војска турска и окопи их у једну тврђу и отогли се још једнако бране. 500 Балван и Рудићана отишло им је одмах у покох.

ОСТРОГ, 15. о. н. — Усташа ударили на Подгор и западали 200 кућа турских. Турке раширали, много побали. Одатле су отишли у Пљув, да подкријено војску Лазара Сочнице, који чека Солзи пашину и Ченгићеву војску.

КНИН, 15. о. н. — Жестоки бој на Остријцима. Турци побјегоше, оставивши 70 жртвих, много рањених. Усташа 3 жртва, 1 рањен. Стоко много запларишено.

ОПУЗЕН, 14. о. н. — Турци кренули из Клека. Усташа их дочекали. У жестоком боју много Турака погинуло. Усташа су једне сачинили чак до мора, а друге затворили у пола Градачко. Ноћно долази усташима 800 друга јоште, да боду Турке сагру. Чује се да Неко Павловић с овимјени долази.

КОСТАЈНИЦА, 14. о. н. — Турци прекојучер у Козари код Приједора до него потучени. Наши били ушпанчени. Турака, по њиховом казивању преко 200 жртвих. Незнам још колико наших. Костајничка редина последњим изазом сва оде у Придор.

ЦЕТИЊЕ, 17. Септембра.

Историја Црно Горе, која је историја непрекидне јуначке борбе и необичнога трпљења мука свакимјих, тешко да има прилике, слично данашњој, у којој се Црна Гора налази.

Свада око ње рђена браћа незина коју се, очвјно се кољу за слободу своју, за којом су ниј сузе пресушиле, на сад и последње крв пролијевају, без које су постали просјаци прозрени и занешарени од свакога и са којом, — задовољу ли је, — хоће да постану опет народ онај који је, — напредан, свјан и славан.

Кад је пала и пропала стара и велика држава српска, Црна Гора је остала у рушевинама и гарниту веном једина жива жервица. У пољивије врлине разгорила се она у буктећи пламени на олтару угашене слободе српске, који је не само паде свега, још робујућега, народа српскога оживио, него и пој, Црној Гори, особито и велике дужности дало. Она ваља да испуни ове, и она их мора испунити. Општи устанак народа нашега у Турској ставља је данас пред те дужности. И то је једна страна значајног и тешког положаја неминог.

Друга је страна — пребјег хиљада чвлади херцеговачке, старе, нејаке и немоћне, и хиљада

стоке њихове у Црну Гору. И ако се овај друга страна данашњег тешког положаја Црно Горе кљне важна чина, она је врло мучна и тежа не прва. За прву треба крв, треба јуначкијех мишица, готовости и витешког вригнућа, и тога Црна Гора има и с тијем располаже у сваки час. Али да се сачувају и одрже ове хиљаде породица, које су, голи и боси, пребјегли у Црну Гору, треба крвта средства, и треба, то је очвјидно, више него што га Црна Гора има.

Ту су, сад више не мали број, разеници, којима треба лијека и него, постеле и одјеће, сухоте и топлоте. Зима је на прагу. Ту су, као што рекосмо, хиљаде нејачи херцеговачке годе и гладне, које треба задржати и нахранити и под кровове свјестити.

Пригорци, вада и у муди јувани, дочекали су братски несретну браћу своју. Сва чвлад херцеговачка подјелена је и свјоштена у кућама њиховијех и спрењено им зинице, колкако је год има. И влада је у то име употребила све мјере, и потегла сва средства, с којима располаже.

И све је то још мало за оволику горостасну потребу. Због тога се влада кнеза Николе обратила влади сусједне пријатељнице, Аустрије, за помоћ и шила је. Влада Н. В. цара аустријског не само да је послала лекара за раненике који су у Црној Гори, него је одредила да се даје и толико брашна, колкако ће потребно бити за изхране пребјегле херцеговачке нејачи у нашој отачбини. Ово чојекољубиво дјело владе аустријске наћи ће признава код свега свјета, а од стране Црно Горе предусретнуто је и признањем и благодарношћу највећом и са потпуном и искреним уважењем као нов и најяснији знак пријатељства, које востои међу Аустријом и Црном Гором и пријатељске наклоности, коју Аустрија ставља Црној Гори указује.

Овако великом поштом и у овако напредно тешкој околности, царска аустријска влада задовољна је за увјек захвалност народа црногорскога, који ће је знати хранити и неговати, као што ће и своје шлемовитом и мудрог Господару признатељни бити, који је знао и могао задовољити право и искрено пријатељство моћно сусједно Аустрије отачбини нашој.

ГРЦИ И СЛЈАВЕНИ.

Под тијем насловом донјела је бечка „Н. с. Преса“ један члана, у којем је хтејла да докаже, да Славени у Турској немају никакву помоћ од Грка очекивати и због тога објасни Грке халом. Тријемњански грчки лист „Искра“ овако одговара на томе турском органу:

„Што се нас тиче, ми с презирањем одбијемо хиљаде тога бечкога листа, шта више ми сматрамо исто као увреду и поругу, бачену на наш народ. Ми смо увјерени, да ће ово исто осјећање, онаква похвала и с онакве стране изазвана бити у срцу свакога Грка, који није из себичних интереса или из неваљалства са свјетом историју свога много мучнога народа и будући позив негов заборавио. Ми нијесмо дубитељи многотјех и већ напријед на неуспјешност осуђењих устанака, који су више по једном исисава-

ли снагу Грке, а ми држимо да је добро, да крљевина Грчка у пријатељском одношају с спортом стоји, пред очима њајући и, да ће Јединство у Турској отуда користа имати. Шта више, ми желимо, да атиско министарство, дотле неутрално оставо прека устанку у Херцеговини, док се исти у данашњем стању буде налазио (од времена, кад је овај члана писан, устанак се знатно ојачао и раширио у Босни и Старој Србији У.) Но овакви обзир неће ни једнога Грка, достојнога имена Грчкога, уздржавати, да смислатише са оним Хришћанима, којима је огорчено тиснуто оружје у руке, ти обзир неће нас уздржати, да с тијем чујемо јаде њихове и да искрену жељу гојимо, да се крвава борба, која се сад у славенским провинцијама Турско води, што први основач у корист Хришћана, било својовољним уступцима порте или дипломатском интервенцијом.

Ми ворако устанак у Херцеговини са истом мјером мјерити и испијек начином судити, као што смо и ми први седам година желили, да устанак на Кавији буде одијен од свије право и слободно мислећих људи. Право је за све једнако. На исти начин свето је и поштовање достојно осјећање, које сваки народ за слободом има. Када би смо ми осуђивали угњетени народ, који шведује примјеру, који је наш народ г. 1821 и 1866 показвао, ми би смо тијем наше рођене очеве најнеблагодарније осудили.

У осталој међу Хришћанима на истоку постоји нека солидарност крви, тако да се слободно казати може, да се крв херцеговачка сада тако исто у корист Грка пролијева, као што је прије она Кавијота у корист Грка и Румуна пролијева била. Та солидарност била је свјачно конштатирана, када се у редовима грчкијех усташа борао Бугарин Хаин-Ристо, Црногорац Васо *) и Румун Владимирско.

Била би необична зашљепљивост, лудост и бездушност, када би се покушавало раскинути оне заједничке везе симпатије, које су међу нама оплеје једнаке муке и једнако жртво вјековима сиошене. Грцијех је копати пропалу међу народима, које је једнака судбина сбртанила. Они, који другачје мисле, доказују своје мисљење наводењем понизања Србије у вријеме критскога устанка. Истина је, да српска влада да није тада за љубав Грка заратила с Турском, шта више да се тада нововољом партином знала користити, да без опасности и без крви добије оно, што би јој иначе само страховити и са многојем жртвима рат донијети могао. Али српски народ указвао је тако велико симпатије братском борењем се народу. Кнез Михајило, витропитиц Биоградски и први људи српскога народа дали су знатно сумо жртвама устанка грчкога и ниједних новина српскијех није било, које би се и најмаке увредно изразиле биле против критских бораца за слободу, или жељело Турцима побједу. Дијело би дакле било, да ми сада поманитамо, и ударимо на Славене, који се боре за своју слободу. Гди смо једном немишљу Јевропе навукили на се, зар сад и крвот источних народа да задовољимо? И то баш сад? Не ни 1854, кад је сва Јевропа била с Турском, ни 1866, кад је у Францији Наполеон, у Инглинској кнеза Палмерстонава изадава, него данас, гдје се с крвај на крв Јевропа глас симпатије за Хришћане и гласа против Грка чује, гдје и сам „Торис“ прала да се Херцеговини, а лорд Росса позива на свјетски прилог за оне, који су се дигли против турске власти.

Аустријанци, Инглези, Францизи, Италијанци, Њемци, сви изјављују своје сажаљење и симпатије

*) Васо Брајковић родом из Бродованаца. Он је г. 1861 отишао у Грчку. Бором се храбро и дошао до велике чвлади славе. Он је тако и освојио и кне од мога два сина. Аустријанци и Турцима и једна Миср. Александар је био вјетрак Османов. Турци своје крвот, помага је с Оттоман кад је овај, побједио, врат за опет врати на Крвај Ур.

